

Arkivsak-dok. 22/04350-8
Saksbehandler Tone Hankø Sandvei

Saksgang	Møtedato	Sak nr.
Eldrerådet 2019-2023	06.02.2023	
Råd for personer med funksjonsnedsettelse 2019 - 2023	06.02.2023	
Formannskapet 2019 - 2023	13.02.2023	
Bystyret 2019-2023	02.03.2023	

Plattform for digitalisering

Saksordførersak.

Saksordfører: Anna Margaretha Solberg (Krf)

Saksordførers innstilling:

Legges fram i møtet

Vedlegg:

Kommunedirektørens forslag til «Plattform for digitalisering», datert 02.02.2023.

Sammendrag:

Framtidens Sarpsborg vil være preget av høy endringstakt, demografiske endringer og strammere økonomiske rammer som gjør at kommunen må tenke nytt om hvordan den løser samfunnsoppdraget. Et viktig bidrag er kommunens arbeid med digitalisering.

Kommunedirektøren har utarbeidet en ny plattform for digitalisering som skal erstatte dagens digitaliseringsstrategi fra 2017. Plattform for digitalisering skal være et overordnet og styrende dokument, og peke retning for det videre digitaliseringsarbeidet i kommunen for å sikre en helhetlig og felles digital satsing.

Plattformen er langsiktig og skal understøttes av detaljerte planer gjennom handlingsplan og budsjett.

Det overordnede digitaliseringsmålet er «*Vi skal utnytte digitalisering for å sikre en bedre og bærekraftig framtid*», og støttes opp av fire hovedmål:

1. Én digital offentlig sektor
2. Bærekraftig tjenesteproduksjon
3. Virksomhetsutvikling og innovasjon
4. Sikker og datadrevet forvaltning

Det er utformet strategier tilknyttet de fire hovedmålene.

Investering i teknologi og menneskelige ressurser er en forutsetning for å lykkes med digitaliseringsmålene. Andre suksesskriterier er blant annet opplæring og støtte til digital transformasjon, endringsevne og -villighet, lederengasjement, bred forankring og involvering av alle nivåer i organisasjonen, samt systematisk implementering.

Kommunedirektøren anbefaler at vedlagte dokument «Plattform for digitalisering» vedtas.

Utredning:

Samfunnet vi lever i er i rask endring. Kommunen står overfor en krevende befolkningsutvikling med flere eldre og med færre i yrkesaktiv alder. Andelen innbyggere som kan bidra gjennom produksjon av varer og tjenester vil reduseres, mens stadig flere innbyggere vil bli mottakere av kommunens tjenester. Kommunen må forvente en mer anstrengt kommuneøkonomi framover, og må tenke nytt for å sikre en økonomisk, klimamessig og sosialt bærekraftig kommune for fremtiden. Et viktig bidrag her er kommunens arbeid med digitalisering.

Digitalisering handler om å bruke teknologi til å fornye, forenkle og forbedre. Det handler om å tilby nye og bedre tjenester som er brukervennlige, bærekraftige, pålitelige og effektive. I tillegg skal tjenestene være universelt utformet, forebygge digitalt utenforskap og ta hensyn til demografi. Dette er viktig da samfunnet skal være åpent og tilgjengelig for alle uavhengig av alder, etnisitet og funksjonsnivå. I tillegg vil investeringer i nye digitale løsninger kunne bidra til innsparinger i tråd med Bærekraft 2030.

Formannskapet behandlet oppstartsnotat 7.4.2022 (sak 21/22) der det ble presentert fire fokusområder:

- En offentlig forvaltning
- Bærekraftig tjenesteproduksjon
- Virksomhetsutvikling
- Innovasjon og datadrevet forvaltning

I underveismeldingen som ble behandlet av formannskapet 3.11.2022 (sak 87/22) ble det gjort rede for status, retningsvalg og løsninger for strategien.

Kommunedirektøren legger i denne saken frem en plattform for digitalisering som skal være et overordnet og styrende dokument, og peke retning for det videre digitaliseringsarbeidet i kommunen.

Arbeidet med utvikling av plattform for digitalisering

Prosjektet startet opp da oppstartsnotatet ble behandlet av formannskapet 7.4.2022. Nøkkelressurser fra alle kommuneområdene har vært involvert, i tillegg til interne og eksterne fagressurser. Prosjektet har arbeidet i tre faser og benyttet følgende metodikk:

1. Felles innsikt om dagens situasjon, strategi, trender og kapabiliteter
 - Dokumentanalyse
 - Intervjuer med nøkkelressurser
 - Workshops med prosjektgruppen

2. Etablere mulighetsbilde og prinsipper

- Arbeidet er basert på kunnskap fra fase 1, kunnskap fra ekspert-/fagmiljøer, fra samtaler med referansekommuner, samt fra analyser (SWOT og gap).
- Det er gjennomført digital modenhetsundersøkelse blant ledere i kommunen. Denne har til formål å kartlegge modenhet knyttet til bruk av digitale arbeidsmåter og teknologi for å forbedre prosesser, engasjere arbeidsstyrken og drive fram nye forretningsmodeller og tjenester.

3. Utarbeidelse av endelig strategidokument

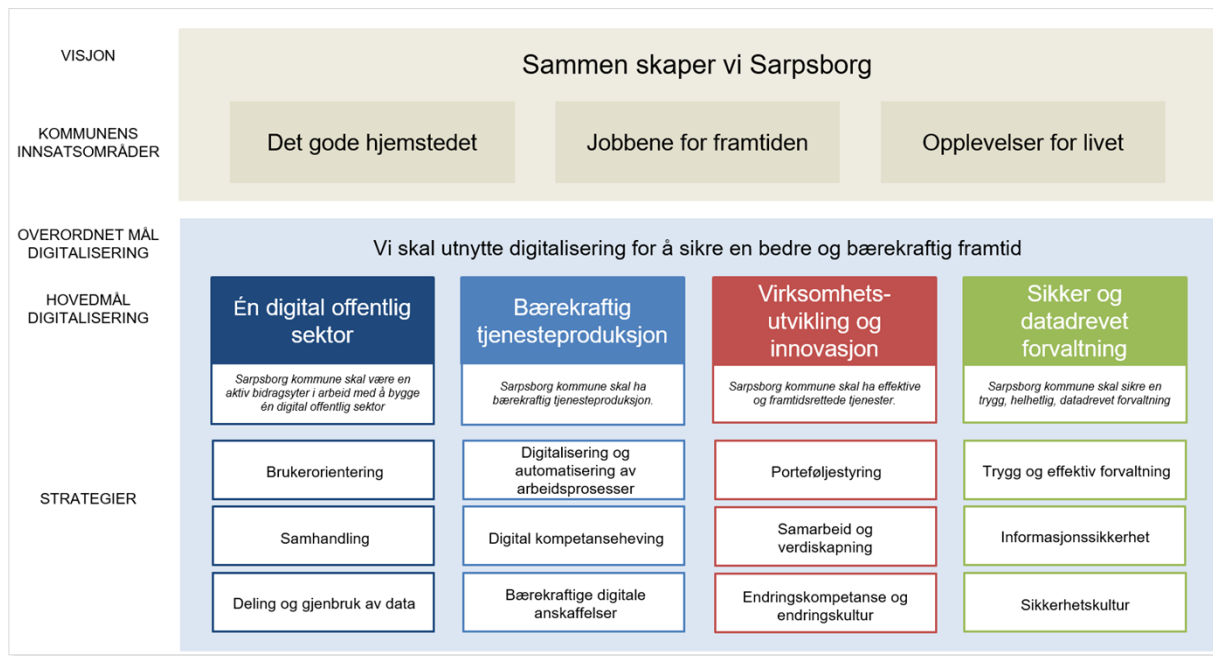
- Fasen inkluderte prioritering av satsningsområder/strategier i tilknytning til de fire hovedmålene.

Plattform for digitalisering

Plattform for digitalisering er et overordnet og styrende dokument som favner all digitaliserings- og IT-virksomhet i kommunen. Den har som mål å:

1. gi retning og være førende for kommunens prioriteringer innen digitalisering, internt i virksomheten og ut mot samfunnet for øvrig
2. bidra til økt digital modenhet (kunnskap, holdninger og engasjement) i egen organisasjon, hos innbyggerne og andre interessenter

Plattformen bygger opp under kommunens Samfunnsplan 2018-2030 og visjonen «Sammen skaper vi Sarpsborg». Det overordnede digitaliseringsmålet, «*Vi skal utnytte digitalisering for å sikre en bedre og bærekraftig framtid*», støttes opp av fire hovedmål. Disse beskriver de prioriterte satsningsområdene og er utdypet i tre tilhørende strategier.

Figur 1: En helhetlig plattform for digitalisering

Hovedmål 1: Én digital offentlig sektor

Sarpsborg kommune skal være en aktiv bidragsyter i arbeidet med å bygge én digital offentlig sektor.

Hovedmålet støttes med følgende strategier:

1. Kommunen skal sette brukeren i sentrum gjennom utvikling av framtidsrettede, sammenhengende digitale tjenester.
2. Kommunen skal bidra til styrket samhandling om digital tjenesteutvikling, fellesløsninger og virksomhetsarkitektur. Den skal samarbeide både på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå.
3. Kommunen skal legge til rette for deling og gjenbruk av data. Ambisjonen er blant annet at innbyggerne ikke skal trenge å oppgi sine personlige opplysninger flere ganger.

Målene krever at kommunen har god orden på brukerdata og at man har gode prosesser for å ivareta etterlevelse av personvernopplysninger, arkivlov mv. Dette er tydeliggjort gjennom hovedmål 4 «Sikker og datadrevet forvaltning» nedenfor.

Hovedmål 2: Bærekraftig tjenesteproduksjon

Sarpsborg kommune skal ha en bærekraftig tjenesteproduksjon.

Bærekraft i digitaliseringssammenheng handler om hvordan kommunen kan ta i bruk teknologi for å løse oppgavene på en smartere måte og sette fart på den digitale transformasjonen. Med bærekraft menes her både klimamessig, økonomisk og sosial bærekraft.

Hovedmålet støttes med følgende strategier:

1. Kommunen skal digitalisere og automatisere arbeidsprosesser. Dette kan blant annet bidra til at kommunen får en mer effektiv arbeidsflyt og frigjøre tid som kan brukes på de brukerne som trenger spesiell bistand.
2. Kommunen skal legge til rette for digital kompetanseheving for å motarbeide digitalt utenforskap. Dette skal kommunen gjøre blant annet gjennom kompetansemiljøet og gjennom samarbeid med frivillige og private aktører. I tillegg er arbeidet med universell utforming helt sentralt.
3. Kommunen skal anskaffe bærekraftige digitale løsninger. Framtidens anskaffelser skal dreie seg om løsninger som er sammenhengende, tilrettelagt for datadeling og som ivaretar informasjonssikkerhet og personvern. Skytjenester skal være sentral i kommunens vurdering av digitale anskaffelser.

Hovedmål 3: Virksomhetsutvikling og innovasjon

Sarpsborg kommune skal ha effektive og framtidsrettede tjenester – i tråd med brukernes behov.

Hovedmålet støttes med følgende strategier:

1. Kommunen skal videreføre arbeidet med porteføljestyring for å sikre at ressurser brukes der de gir størst verdi. Kommunen skal styrke kompetansen på systematisk bruk av gevinstmetodikk, og prioritere digitaliseringsprosjekter der potensialet for gevinstrealisering er størst.
2. Kommunen skal styrke samarbeidet med privat næringsliv og frivilligheten for å utvikle bedre kommunale tjenester og styrke verdiskapningen i samfunnet.

3. Kommunen skal jobbe målrettet med endringskompetanse og endringskultur blant de ansatte for å tilrettelegge for digital transformasjon. Digital transformasjon må forankres fra toppen og være en del av virksomhetens overordnede strategi, og med en kultur der det er lov å prøve og feile.

Hovedmål 4: Sikker og datadrevet forvaltning

Ivaretagelse av den digitale sikkerheten er en forutsetning når vi beveger oss mot en enda mer digitalisert hverdag, og *Sarpsborg kommune skal sikre en trygg, helhetlig og datadrevet forvaltning*.

Hovedmålet støttes med følgende strategier:

1. Kommunen skal sikre trygg og effektiv forvaltning av digitale systemer, prosesser og tjenester.
2. Ivaretagelse av informasjonssikkerheten er viktig for at kommunen skal kunne utøve sitt samfunnsoppdrag og levere tjenester til innbyggere og virksomheter på en forsvarlig måte. Kommunen skal dele data når den kan – og skjerme data når den må.
3. Kommunen skal bygge og ivareta en god sikkerhetskultur blant alle ansatte. Det dreier seg blant annet om å sikre at alle ansatte har kompetanse om hvordan de håndterer informasjon og personopplysninger på en sikker og lovhjemlet måte.

Se vedlegg «Plattform for digitalisering» for detaljer.

Suksesskriterier

Å lykkes med digitalisering handler vel så mye om mennesker som teknologi. Følgende elementer er avgjørende for at kommunen skal lykkes med sine digitaliseringsmål:

- 1) Investering i teknologi og menneskelige ressurser: Kommunen må tenke helhetlig på gevinstrealisering både i form av effektivitet og kvalitet i løsning av samfunnsoppdraget.
- 2) Vektlegge målrettet kompetanseutvikling: Ledere og ansatte må ha tilstrekkelig kompetanse innen digitalisering og endringsprosesser. De må forstå hva digitalisering handler om, og hvorfor det er viktig. Kompetanse om digitalisering og endring vil bidra til de ansattes motivasjon for å bli med på den endringsreisen som kreves.
- 3) Vektlegge lederengasjement: For å skape motivasjon for nødvendig endring må kommunen ha ledere som går foran som gode eksempler. Ledere må involvere seg - og involvere sine ansatte slik at alle forstår hvor kommunen er på vei, og gjennom dette sikre at alle drar i samme retning.
- 4) Bygge en endringskultur: Kommunen må utvikle en kultur med fokus på kontinuerlig forbedring. Det skal være rom for å prøve og å feile.
- 5) Systematisk implementeringsarbeid: Plattform for digitalisering må forankres bredt i hele kommunen, og det må sikres god involvering for å velge de tiltakene som gir best effekt.

Konsekvenser økonomi, miljø og folkehelse:

Økonomi:

Plattform for digitalisering vil bli lagt inn som styringsdokument i kommunens handlingsplan. Tiltak med grunnlag i plattformen vil framgå av kommunens handlingsplan med budsjett, som blir revidert årlig. Tiltakene vil kreve økte ressurser og økt kompetanse utover det som finnes i dag, men det er per i dag ikke mulig å tallfeste dette.

Det å bygge en digital fremtid vil ofte medføre kostnader før det vil komme besparelser. Det kan være behov både for økte driftsmidler og investeringer for å kunne gjennomføre endringer for så å ta ut gevinster.

Miljø:

Det er viktig å jobbe målrettet mot bærekraftige løsninger når kommunen tar strategiske veivalg, slik at miljøavtrykket blir så lite som mulig.

Detaljer vil fremkomme i klimabudsjettet, som er en del av kommunens handlingsplan.

Folkehelse:

Gode digitale løsninger skal tilrettelegge for at alle kan bruke dem uavhengig av funksjonsevne og digital kompetanse.

Kommunedirektørens anbefaling:

«Plattform for digitalisering» vedtas.